

Τὸ μᾶλλον δὲ ἀλλόκοτον εἶναι ὅτι Γάλλος ὡσαύτως διὰ τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ αὐθεντίας ὡς γεωγράφου καὶ βιβλιοπώλης, ὠνόμασε τὴν νέαν ἤπειρον διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀμερικίου Βεσπούτσου.

Αὐτὸς ὁ Ἀμερίγιος Βεσπούτσου, υἱὸς πλουσίου Φλωρεντίνου ἐμπόρου, ἦτο εἰς τῶν κυρίων ὑπαλλήλων τοῦ περιφήμου ἐμπορικοῦ οἴκου, τοῦ ἰδρυθέντος ἐν Σεβίλλῃ ὑπὸ ἐτέρου Φλωρεντίνου Ζουανίτου Βεράρδου. Αὐτόθι ἐγνώρισε τὸν Κολόμβον ἐξαιτούμενον χρήματα ὅπως παρασκευάσῃ τὴν θαλασσοπορίαν του, καὶ συνέλαβε πρὸς αὐτὸν, καίπερ παρὰ πολλῶν οἰονεὶ σφῶν θεωρούμενον μωρὸν, φιλίαν καὶ θαυμασμόν, ὁσημέραι αὐξανάμενον. Μὴ δυνάμενος ὅμως νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ δεύτερον ταξίδιον τοῦ Κολόμβου, παρεσκευάσεν αὐτὸς οὗτος ἐν ἴδιον μετὰ τοῦ Ἀλόνζου Ὁγέδα καὶ Ζουάν Δελα Κόζα, οἵτινες εἶχον συνοδεύσει τὸν Κολόμβον εἰς τὸ δεύτερον ταξίδιον. Ἀλλ' ἡ θαλασσοπορία αὕτη ἀρξασμένη τῇ 20 Μαΐου 1499 δὲν ἐδίδεν αὐτῷ, καθὼς καὶ αἱ τρεῖς γενόμενοι ὕστερον, τὸ δικαίωμα νὰ δώσῃ τὸ ὄνομά του εἰς ἠπειρον, ἣν αὐτὸς ἀνευρε μετὰ τὸν Κολόμβον, οὔτε εἶχε ποτὲ τοιαύτην ἀξίωσιν. Ἐδημοσίευσεν μόνον τὴν περιγραφὴν τῶν *Τεσσάρων πλῶν*, διὰ βιβλιοπώλου ἐλβετικῆς καταγωγῆς, ὀνόματι Βαλδσεμύλλερ, ὃν εἶχε δοκιμησορικῶς μετονομάσει *Υλακομύλον*, θέλων ν' ἀποκατασταθῇ εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Σαϊντ Διὲ τῆς Λορραίνης.

Αὐτὸς ὁ Ὑλακομύλος ὡς πάντες οἱ βιβλιοπῶλαι τῶν χρόνων του (καθηγητῆς τῆς γεωγραφίας ἐν τῷ γυμνασίῳ τοῦ Σαϊντ Διὲ, προστατευόμενος ὑπὸ τὴν διπλὴν ταύτην ιδιότητα ὑπὸ τοῦ Ῥεναίου Β' δουκὸς τῆς Λορραίνης, ὅστις ἔτρεφε πάθος πρὸς τὰς γεωγραφικὰς ἐπιστήμας, καὶ ὅστις ἰδίαις δαπάναις ἔκαμε τὴν περίφημον ἔκδοσιν εἰς φύλλον τοῦ Πτολεμαίου ἐν Στρασβούργῳ 1513, δημοσιευθεῖσαν ὅ ἔτη μετὰ τὸν θάνατόν του), προέταξε τῆς ἐκθέσεως τῶν *Τεσσάρων πλῶν* τοῦ Βεσπούτσου, μεθ' οὗ εἶχεν ἀλληλογραφίαν ἐπὶ πολὺ ἐξακολουθήσασαν ἔτι, πραγματικῶς κοσμογραφίας, ἐν ἣ προέτεινε νὰ ὀνομασθῇ ὁ Νέος Κόσμος *Ἀμερικῆ*.

Προεβή περαιτέρω. Ἐν γεωγραφικῷ χάρτη σχεδιασθέντι παρ' αὐτοῦ καὶ προσαρτηθέντι ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πτολεμαίου τοῦ 1522 ἔγραψεν ἐπὶ τῆς νέας Ἠπείρου τὸ ὄνομα *Ἀμερῖκα*.

Τὰ βιβλία τότε ἦσαν σπάνια, καὶ δὴ τὰ ἐπιστημονικά. Ἡ κοσμογραφία τοῦ Ὑλακομύλου ἀνετυπώθη τῷ 1509 καὶ ἐμνημονεύετο εἰς πάντα τὰ ὕστερον ἐκδοθέντα γεωγραφικὰ συγγράμματα. Ἐγένοντο ὡσαύτως δύο ἀνετυπώσεις ἐν Βενετίᾳ τῷ 1535 καὶ 1534, οὗτω δὲ πάντες οἱ λόγιοι ἐσυνείθισαν νὰ ὀνομάζωσιν Ἀμερικὴν τὸν Νέον Κόσμον, τὸν ἀνακαλυφθέντα πρῶτον ὑπὸ τοῦ Κολόμβου καὶ ὕστερον ὑπὸ πλεί-

στων ἐρευνητῶν, ὧν αἱ θαλασσοπορίαι διεδέχοντο ἀλλήλας ταχέως καὶ ἐπιτυχῶς.

Εἰς τὸν Κολόμβον ὅμως ἀνήκει ἡ δόξα διότι αὐτὸς πρῶτος εἶδεν οὐ μόνον τὰς νήσους προσρητημένας εἰς τὸ μέγα σύστημα τῆς ἠπείρου, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἠπειρον.

Ἡ δόξα δὲ αὕτη εἶναι μεγίστη, διότι ἔσχε τὸ θαυμάσιον ἀποτέλεσμα νὰ διαχύσῃ εἰς τὰ στρώματα τῆς κοινωνίας νέον φῶς ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων. Ἡ ἐλπίς, ἡ περιέργεια ἔλαβον ἐλατήρια ἰσχυρότερα δι' ὧν ἐπλημμύρησεν ὁ Νέος Κόσμος ἐξ ἀπέριων ἀποικιῶν, ὧν οἱ κάτοικοι, ἀναχωρήσαντες ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς γῆς, ἐμόρφωσαν τοῦ χρόνου προϊόντος ἐκείνην τὴν νέαν φυλὴν, ἣτις ζῶσα ἐν μέσῳ κοινωνίας ἐστερημένης πάσης παραδόσεως, ἠδυνήθη νὰ ἰδρῶσῃ ἐκείνας τὰς ἐλευθέρους πολιτείας, ὧν τὸ θέαμα τῆς εὐημερίας δὲν μένει ἄνευ ἐπιδράσεως ἐπὶ τοῦ ἐπιλοίπου κόσμου.

Ἡ ἀνκαλύψις λοιπὸν τῆς Ἀμερικῆς εἶναι σπουδαῖον καὶ χρονικὸν σημεῖον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς καθὼς καὶ τοῦ ὕλικου πολιτισμοῦ, ὥστε τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου εἶναι ἄξιον μεγαλειτέρας ἐπιφάνειας, παρ' ἐκαίνης, ἣς ἔτυχε.

Lucien d'Hura.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑΙ

[Ἐκ τῶν τοῦ Σκ. Δ. Βυζαντινοῦ].

Ἡδυνάμεθα νὰ μὴ ἀφιερώσωμεν ἰδιαίτερον κεφάλαιον διὰ τὰς γυναῖκας, ἀφ' οὗ μάλιστα μία τις αὐτῶν, ἣς τὸ ὄνομα ἐνέγραψεν ἦδη ἐν τῇ βίβλῳ αὐτῆς ἡ ἀθανασία παρὰ τὰ ὀνόματα τῆς Lady Montague καὶ τῆς Bremer, καὶ πραγματικῶς ὀλόκληρον ἐδημοσίευσεν περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ δημοφίλων τῆς; Ἡδυνάμεθα ν' ἀφήσωμεν αὐτάς, τόσον εὐαισθητοὺς, τόσον εὐερεθίστους, ἐντὸς τῆς τύρῃς καὶ σκαιότητος τῆς ἀνδρανιτιδος; αὐτάς, αἵτινες οὐδένα ἄλλον θόρον ἀνέχονται παρὰ τὸν τῶν νηπίων, τῶν ὀπίων εἶνε οἱ φρουροὶ ἄγγελοι; θά θαυμάσωμεν τὴν καρτερίαν, τὴν φιλανθρωπίαν, τὴν φιλοκαλίαν, τὴν εὐλάβειαν καὶ ὅλας τὰς ἄλλας ἀρετάς, ὅσαι κοσμοῦσι πανταχοῦ τὸ εὐγενέστερον τοῦτο μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου εἶδους, θά ἴδωμεν αὐτάς ὡς συζύγους, ὡς μητέρας, ὡς οἰκοδεσποίνας, ὡς ἐρωτολήπτους; θά τὰς ἀνεύρωμεν εἰς τὸ λουτρὸν, εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἰς τὸν περίπατον, εἰς τὴν χαρὰν, παρὰ τὴν κλίνην τοῦ νοσοῦντος, καὶ εἰς τὸν τάφον τοῦ συγγενοῦς; παντοῦ ὁ κάλαμος ἡμῶν θά ἐκθειάζῃ τὰ πλεονεκτήματά των καὶ θά συμπαθῇ πρὸς τὰς ἀδυναμίας των. Αὐταὶ μᾶς τρέφουσι καὶ μᾶς ἀποκοιμίζουσιν ὡς νήπια, αὐταὶ μᾶς παρηγοροῦσιν ἄνδρας, συμμεριζόμεναι καὶ μετριάζουσαι τὰς θλίψεις μας, αὐτῶν τὸ βλέμμα ἀποχαριετώμεν τελευταῖον χωριζόμενοι τοῦ βίου.

Ἐν Εὐρώπῃ, ἡ γυνὴ εἶνε τὸ ἥμισυ ὠραιότερον μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, συμμερίζεται τὸν βίον μετὰ τὸν ἀνδρῶν, ἀγοράζει καὶ πωλεῖ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ, συναλλάττει ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ, ἀκροᾶται ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ, συμφιλολογεῖ καὶ συμπολιτολογεῖ ἐν δημηγόροις Ἀκαδημαϊκῶν καὶ Διπλωματῶν, ἀναγινώσκειται ὡς συγγραφεὺς ἢ ὡς ποιητὴς ἢ καὶ ὡς δημοσιογράφος, ἀμφισβητεῖ τέλος τὸ μέρος τῆς εἰς πᾶσαν δόξαν, εἰς πᾶσαν περιπέτειαν τῆς κοινωνίας, ἐκτὸς τῆς τῶν μαχῶν, τὴν ὁποίαν εἰ ποιοῦσα ἀποστρέφεται, ἀν καὶ προτιμᾷ τὰς ἐπομιδὰς καὶ τὴν σπάθην τοῦ καλαίου καὶ τοῦ λογιστικοῦ ἄδικου. Ἄλλ' ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὅπου τὰ ἤθη τὴν ἔχουσιν ἀποκλεισμένην καὶ τῆς ἀγορᾶς καὶ τῶν πολιτικῶν καὶ φιλολογικῶν ἀγῶνων, χωρὶς νὰ ἀναφέρω τοὺς Ὀθωμανοὺς, οἱ ὁποιοὶ ἔκλεισαν αὐταῖς ὄχι μόνον τοῦ τζαμιου, ἀλλὰ καὶ τοῦ Παραδείσου τῶν τὰς θύρας, οἱ ἀπειρόκαλοι, ἐν ᾧ, ἀφ' ἑτέρου, ἐν ἅπασιν ἀσυνεπεῖς, ἐγκατέκλεισαν ἐν αὐτῷ τὰς Ὄρας (Χουρῆ), ὡς τὸ θελκτικώτερον τῶν κοσμημάτων του, τί ἄλλο ἀξιώτερον σπουδῆς παρὰ τὰς γυναῖκας, καὶ ἰδίως τὰς Ὀθωμανίδας;

Διανοίγομεν λοιπὸν συνεσταλμένη τῇ χειρὶ τὸ παραπέτασμα τοῦ Χαρμείου, καὶ εἰσερχόμεθα ἀθροῦς ἐν αὐτῷ, προσπιζόμενοι ὑπὸ λευκοῦ πώγωνος καὶ ὑπὸ τὸ διαβατήριον τοῦ ἰατροῦ, τὸ μόνον, ὑπερ ἔχει χώραν ἐν τῷ Χαρμείῳ. Ἐὰν δὲ οὐδὲν κοινὸν ἡμῖν καὶ τοῖς Ἀσκληπιάδαϊς, τοῦτο δὲν ἐμποδίζει καὶ ἐρωτήσεις ἡ ἀπευθύνωμεν ἰατρικὰς, καὶ τὸν σφυγμὸν νὰ συμβουλευθῶμεν, καὶ πιτσάνας ἀθῶας νὰ διορίσωμεν ἀρκεῖ νὰ ἦνε ζαχαρώδεις καὶ νὰ μωσχομυρίζωσι. Τίς γυνὴ ἐν τῇ Τουρκίᾳ πάντα Φράγκον δὲν νομίζει ἰατρόν; Καὶ ποσάκις, διαβλίνοντας ἐν τῇ Ἀσίᾳ τὰς ὁδοὺς, δὲν ἐσταμάτων ἡμᾶς αἱ Τούρκοισαι, καὶ, ἀποστρέφουσαι τὸ πρόσωπον, δὲν προδτεῖνον ἡμῖν ὀπισθοφανῶς τὴν χεῖρα, μετὰ τῆς διαταγῆς ἢ παρακλήσεως «Χεχίλιμ, νεβζίμιε μπιακάνα;» Ἀρξώμεθα λοιπὸν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ὡς λέγουσι, καὶ ἀπὸ τοῦ κυριωτέρου, καὶ αὐτὸ εἶν' ἡ μορφή: «Πρῶτον γὰρ εἶδος» καὶ εἶπομεν ἤδη ὅτι τὸ κάλλος οἱ Ὀθωμανοὶ ἀναζητοῦσιν ἐν τῇ εὐχροίᾳ καὶ τῇ εὐσαρκίᾳ μᾶλλον ἢ ἐν τῇ εὐρυθμίᾳ καὶ λεπτότητι. Ἡ δὲ τρυφερότης τῆς ἄψεως καὶ τῶν σαρκῶν λογίζεται παρ' αὐτοῖς τὸ ἰδανικὸν τῆς ὠραιότητος. Γνωστὸν δὲ ὅτι ὁ φιλοδονώτερος τῶν Σουλτάνων Ἡβραῆμ, ὄρισας τὸ ἄκρον τοῦ καλοῦ εἰς τὸν ὄγκον, εἰσήγαγεν, ἀναζητήσας, εἰς τὸ χαρμεῖόν του τὴν πολυσαρκοτέραν ἀνευρεθεῖσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρμενίαν, ἣτις καὶ ἔσχυσεν ἐπὶ χρόνον τινὰ τὰ μέγιστα, ὥστε καὶ Βεζίρην ὀμοπάτριον αὐτῆς νὰ προκαλέσῃ, μέχρις ὅτου, προσκληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἄλλων Χασεκῆ-Σουλτάνων εἰς δεῖπνον, ἀπεπνίγη, ἐφ' ᾧ καὶ ὑπερήλγησεν ὁ Σουλτάνος οὗτος, εἰς τὸν

ὁποῖον εἶπον ὅτι ἀπέθανεν ἀπόπληκτος ἐξ ὑπερσαρκίας, καθότι ἄλλως ἦτον ἱκανὸς νὰ ἐξολοθρευθῆσθαι μέχρι τῆς τελευταίας γυναικὸς τὸ Χαρμεῖον.

Ἡ ἀργοκινήσια τῶν Τουρκισσῶν, τὸ σύρσιμον τῶν πεδίλων, ἡ χαυνότης καὶ μαλθακότης ὄλων τῶν κινήματων, τὸ γεσυρμένον τῆς φωνῆς, ὁ κίχλισμος τοῦ γέλωτος, τὸ περιεκεκλασμένον τῶν ὀμμάτων, ἡ θρόψις ἐν γένει καὶ οἱ ἀκίπτοι (τζιλλέ), τοὺς ὁποίους ἐπιτηδεύουσι, προσβάλλουσι δυσαρῆσως τὸν Εὐρωπαῖον, ἀλλὰ ταῦτα παρὰ τοῖς Ἀσιανοῖς λογίζονται θέλητρα. Τὴν δὲ γάρην, ἣτις ὠραίζει καὶ αὐτὸ τὸ κάλλος, τὸ ἀνεξήγητον ἐκεῖνο non so che τῶν Ἰταλῶν, τὸ ὁποῖον δίδει θέλητρα καὶ εἰς αὐτὴν ἐνίοτε τὴν δυσμορφίαν, οἱ Τούρκοι ὀνομάζουσι Φῶς (Νούρ).

Ἡ ἀδιάκοπος χρῆσις τῶν καλοβάθρων (γαλεντζῶν), ἡ συνήθεια τοῦ νὰ περιτυλίσσωσι τὰ βρέφη δι' ἀτελευτήτων σπαργάνων, καὶ ἐπομένως ἡ δυσκολία τοῦ νὰ τ' ἀλλάσσωσι συχνά, ἡ ἀποφυγὴ παντὸς πόνου καὶ πάσης πρὸς σωματικὴν κινήσεως, ἡ δι' ὀχήματος ἢ πλοίου ἢ ἵππου μετὰβασίς, διασφύρουσι τοὺς πόδας καὶ γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, καὶ ἀναπτύσσωσι τὰς στραβοποδίας ἐκείνας, δι' ὧν ἰδίως διακρίνονται οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει Τούρκοι καὶ οἱ Τουρκομερῖται Ἀρμένιοι καὶ Γραικοὶ ἀπὸ τῶν λοιπῶν τοῦ Κράτους κατοίκων.

Παρατηρήθη δὲ ὅτι ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὅπου αἱ μαγγανείαι τῆς κομμωτικῆς, αἱ συγκρύπτουσαι τὸ γῆρας ἐν τῇ Εὐρώπῃ, εἶνε ἄγνωστοι, αἱ γραῖαι καταντῶσιν εἰς φαντασιώδη ἀσχημίαν. Πρὸς τοῦτο δὲ συντείνουσι, παρεκτὸς τῆς θερμότητος τοῦ κλίματος, καὶ αἱ συχναὶ θερμολουσίαι, καταργαζόμεναι καὶ χαλαρόνουσαι εἰς ρυτίδας ἐνωρίτερον τὸ δέριμα. Τῶν Τουρκισσῶν μάλιστα γραϊῶν ἢ ἀσχημῶν φθάνει εἰς τὸ μὴ ἐπέκεινα. Καὶ, ὅταν ἀπὸ ρακιδόδους τινὸς φερετζέ χρώματος ἀκατονομάστου προκύπτῃ σκελετώδης χεῖρ, ζητοῦσα ἐλεημοσύνην, νομίζει τις ὅτι ἡ Μέδουσα ἢ αἱ Ἐρινυίδες δὲν εἶνε τῆς φαντασίας γεννήματα, καὶ ἀναλογιζόμενος ἀπὸ τοῦ φαινομένου τὸ μὴ ὀρώμενον, αἰσθάνεται διαχθεμένην καθ' ἕλον αὐτοῦ τὸ σῶμα φρίκην μούμια δὲ μόνον, ἢ ἡ χεῖρ τοῦ ἀρχαιολόγου ἀφείλε τοὺς τελευτώντας, δύναται νὰ δώσῃ ἀμυδρὰν τινὰ ἰδέαν τοῦ κινουμένου τούτου σκελετοῦ.

Ὡς πρὸς τὰς διαφορὰς δὲ ἐθνικότητας, παρατηρεῖται ἐν γένει ὅτι αἱ Τούρκοισαι εἶν' ἐν γένει κατάλευκοι, διότι συνήθως οἰκουροῦσι καὶ προσυλάττουσι τὸ πρόσωπον καὶ τὸν τράχηλον αὐτῶν πλείοτερον τῶν Εὐρωπαϊῶν. Ἐχουσι δὲ ὠραῖον σωματικὸν σχηματισμὸν, ἐπειδὴ δὲν φαρῶσιν οὔτε σθηδοέσμους οὔτε καλτιοδέτας. Τὰ συχνά ὅμως λουτρά καὶ τὸ ἐπὶ τῶν στιβάδων σταυροποδητὶ κάθισμα, τὰς καθιστῶσι προλύσαρκους καὶ χαυνόνει τὰς σάρκας αὐτῶν ἐνοφρῖστερον τοῦ δέοντος.

Ἐν γένει κόμη ἀμφιλαφής, εὐχροία βόδου, ὀφρύδια κατὰμαυρα καὶ συναφῆ, ὀμμάτια μεγάλα καὶ ὑγρὰ καὶ τις φακὸς ἀσυμμέτρως τοποθετημένος ἐπὶ τῆς ἐτέρας τῶν παρειῶν, καὶ μάλιστα ἐὰν παρ' αὐτὸν κοιλαίνωνται καὶ οἱ λεγόμενοι γελασίνοι, ἀνάστημα ραδινὸν καὶ εὐλύγιστον (κυπαρισσοειδές), εἶνε τὸ ἰδανικὸν τοῦ γυναικείου κάλλους παρὰ τοῖς Τούρκοις καὶ τοῖς Τουρκομερίταις. Διὰ τοὺς ἐπὶ τοῦ προσώπου φακούς ἰδίως ὁ πρὸ ἑκατὸν ἤδη ἑτῶν καταθέλων διὰ τῶν στίγων του τοὺς τοῦ Φαναρίου ἀστούς Ἀλέξανδρος Κάλφογλους εἶχε ποιήσῃ που τὸ

Ἡ μρωδάτη σου ἔληθ' ἄν
 μὲ κεχυμένη μαργελιά
 καὶ ἀσκητὰς ἀπ' τὰ κελλιά
 ἔβγαζει εἰς τὴν μέση
 διὰ νὰ τοὺς πλανέσῃ.

* *

Περὶ τῶν γυναικῶν οὐδεὶς οὐδέποτε γίνεται λόγος παρὰ τοῖς Τούρκοις καὶ εἶνε ἡ χειροτέρα προσβολή, ἢ μεγαλειτέρα ἀναίδεια, ἢ παράβασις τῶν κυριωτέρων τῆς χρησιμοθεσίας κανόνων, τὸ νὰ ἐρωτήσῃ τις Τούρκον περὶ τῆς γυναικός του, ἐκτὸς μόνου τοῦ ἱατροῦ. Ὅσακις δὲ συμπέσῃ περὶ τῆς Κυρίας λόγος, ὁ Τούρκος μεταχειρίζεται περιφράσεις: Οἱ παρ' ἐμοί, οἱ κατ' οἶκον, Ἡ τῆς οἰκίας νεάνις, κτλ. Τί κάμνουσιν ἐν τούτοις αἱ δέιλαι αὐταί, τὰς ὁποίας θρηνοῦσιν αἱ Εὐρωπαῖαι, ὡς κατακλείστους καὶ φρουρουμένους ὑπὸ λόχου μαύρων καὶ δυσειδῶν εὐνοῦχων; Γελῶσι καὶ ἀποροῦσιν ἀκούουσαι, ἂν συμπέσῃ ποτὲ ν' ἀκούσῃσιν, ὅτι ταλανίζονται ὡς στερημέναι ἐλευθερίας, ἐν ᾗ ἀπολαμβάνουσι πᾶσαν ὄσσην τὰ ἔθνη ταῖς συγχαροῦσιν. Ἡ Ὄθωμανίς, ἀνατρεφόμενη ὑπὸ τὴν θρησκευτικὴν ἰδέαν ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς δημιουργίας τῆς γυναικός εἶνε νὰ κάμῃ τὸν ἄνδρα εὐδαίμονα, καὶ ὅτι εἶν' ἐπομένως φύσεως ὑποδεστέρας, θεωρεῖ καὶ ὀνομάζει κύριον ἑαυτῆς τὸν σύζυγον, καὶ εἶν' ἀφωσιωμένη εἰς τὰ οἰκιακά της ἔργα καὶ τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων της, πρὸς τὰ ὁποία ἡ φιλοστοργία της δὲν ἔχει ὄρια. Καὶ αὐτὰ δὲ ἀνταμιβίουσιν ὄχι μόνον τὰς μητέρας ἀλλὰ καὶ τοὺς τροφούς αὐτῶν μὲ ἀπεριόριστον σέβας, τῶν ὁποίων τὸ παράδειγμα δίδει πρῶτος ὁ Σουλτάνος ὅθεν καὶ βλέπομεν τόσας Σουλτάνων μητέρας (Βαλιδὲ) ἰσχυράσας τὰ μέγιστα ἐπ' αὐτῶν. Ὁ σύζυγός της ἀφ' ἐτέρου (καὶ ἐννοῶ τὸν μὴ ἐξαρχειωμένον καὶ καθαυτὸ Τούρκον) εἶνε πρὸς αὐτὴν ἠπιώτατος καὶ περιποιητικώτατος: τὸ δὲ αἶσθημα τοῦτο εἶνε τοσοῦτ' μᾶλλον διαρκέστερον καὶ εὐγενέστερον, ὅσω προέρχεται ἀπὸ συμπαιθείας πρὸς τὸ ἀσθενέστερον φύλον. Ὁ Τούρκος ὄχι μόνον οὐδέποτε τολμᾷ νὰ ὑψώσῃ κατὰ τῆς γυναικός του χεῖρα, καθὼς ὅλοι σχεδὸν οἱ χωρικοὶ τῆς Εὐρώπης, ἀλλ' οὔτε νὰ φανῇ ἀτακτῶν ἐμπρός της καὶ ἐὰν ποτε τύχῃ νὰ μελυσθῇ, ὑπάγει νὰ ἀνανήψῃ εἰς τῆς μητρός ἢ τῆς ἀδελφῆς του τὸν οἶ-

κον. Ἐχουσι δὲ καὶ τινὰ ἀστείον παραβολὴν, ἢ ὁποία χαρακτηρίζει τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι αὐτῶν ὡς πρὸς τοῦτο. Ἐὰν ἡ γυνὴ ἐπλάσθῃ, λέγουσιν, ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἀδάμ, εἶνε φύσει στρεβλή, καὶ, θέλων τις νὰ τὴν ἰσάσῃ, κινδυνεύει νὰ τὴν συντρίψῃ. Ἡ Ὄθωμανίς ἐπομένως ἐξέρχεται ὁσάκις θέλει, συνοδευομένη ὑπὸ προβοηκίας τινὸς συγγενοῦς ἢ θεραπαινίδος ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος ὑπάγει κατὰ θρησκευτικὸν χρέος εἰς τὸ λουτρὸν, καὶ ἐκεῖ διατρίβει ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν, μανθάνουσα τὰ τῆς γειτορίας ἀνέκδοτα καὶ ἐπιδεικνυμένη τὰ τζεβαίριά της οὐδέποτε δὲ ὁ σύζυγός ἀρνείται πρὸς αὐτὴν τὴν διασκέδασιν ταύτην. Κεκαλυμμένη τὸ πρόσωπον καὶ τὸ σῶμα, διέρχεται ἀγνώριστος τὰς πλειότερας ὁδοὺς, ἐκ τῶν ὁποίων ὅλοι παραμερίζουσιν ἔμπροσθέν της καὶ ὁ σύζυγός της αὐτὸς ἐὰν τὴν συναπαντήσῃ, ἢ δὲν τὴν γνωρίζῃ, διότι ὄλων τὰ γαμιχράμια εἶνε ὁμοιόμορφα, ἢ διαβαίνει σιωπηλὸς, χωρὶς νὰ δώσῃ ἀναγνωρίσεως σημεῖον. Εἰς δὲ τὸν γυναικωνίτην αὐτῆς εἶνε καθ' ὅλην τῆς λέξεως τὴν δύναμιν οἰκοδόσποινα, καὶ οὔτε ὁ σύζυγός της αὐτὸς τολμᾷ νὰ εἰσέλθῃ, ὁσάκις πρὸ τῶν θυρῶν βλέπει ξένης γυναικὸς πέδιλα.

* *

«Οἱ ἄνδρες εἶνε ἀνώτεροι τῶν γυναικῶν, λέγει τὸ Κοῦρ-ἄν. Αἱ ἐνάρετοι γυναικες εἶνε περὶ ἠθῆμοι καὶ ὑπήκοοι. Τὰς ἀπειθούσας θέλετε ἐπιπλήττει, θέλετε δέρει. Ἄλλ' ἅμα σᾶς ὑποτάσσονται, μὴ φιλονεικῆτε πρὸς αὐτάς. Ὁ Θεὸς εἶνε ὑπερκείμενος καὶ μέγας». Ὑπὸ τοιαύτας θρησκευτικὰς ἰδέας ἀνατρεφόμενη ἡ Ὄθωμανίς, ἔχει ἐπικρατοῦσαν ἐν ἑαυτῇ τὴν ἰδέαν ὅτι ἐδημιουργήθη διὰ τὸν ἄνδρα, ὅθεν καὶ πρέπει νὰ διατελῇ πάντοτε ὑπὸ γάμον. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶνε παντάπασι παρ' αὐτοῖς σπάνιον καὶ παράδοξον, πρεσβύτες γυνὴ νὰ ὑπάνδρευθῇ καὶ δεκάτην φορὰν, ἐὰν οὕτω τύχῃ. Ὁ δεσμοφύλαξ ἡμῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Μεχμεδ-ἀγάς, ἀγαθώτατος Ἡμίρης, ἦτον ἐβδομηκοντοῦτης καὶ εἶχεν υἱοὺς καὶ ἐγγόνους ἐν ἡλικίᾳ, καὶ τὴν μητέρα τούτων καὶ μᾶμμην ζῶσαν. Ἀλλὰ μ' ἐκάλσέ ποτε εἰς τοὺς γάμους του, καὶ ἐπειδὴ τὸν ἠρώπησα, μήπως ἀπέθανεν ἡ σύζυγός του, Ὁχι, μοὶ ἀπεκρίθη, ἀλλὰ γείτων καὶ συγγενὴς μοῦ τις, ἔχουσα καὶ αὐτὴ τέκνα, ἣδη ἀποκαταστημένα, ἐχῆρσε κατ' αὐτάς καὶ ἐπειδὴ ἔχει μίαν οἰκίαν ἰδιόκτητον καὶ τέσσαρας ἀγελάδας, τὰς ὁποίας καταλείπει εἰς ἐμὲ καὶ τὰ τέκνα μου μετὰ τὸν θάνατόν της, ὑπόσχεται δὲ νὰ μοὶ προμηθεύῃ καὶ τὸν καπνὸν μου καὶ δύο ἐνδυμασίας κατ' ἕτος, μόνον ἵνα μὴ μένῃ ἐν χρεῖᾳ, τὴν νυμφεύσομαι, συναϊνέσει καὶ τῆς συζύγου μου. Τίς δὲν ἐνθυμεῖται ἐνταῦθα τὸ Γραφικόν: «Καὶ ἐπιλήψονται ἑπτὰ γυναῖκες ἀνθρώπου ἐνός, λέγουσιν τὸν ἄρτον ἡμῶν φαγοῦμεθα, καὶ τὰ ἱμάτια ἡ

μῶν περιβαλούμεθα, πλὴν τὸ ὄνομα τὸ σὺν κελήσθω ἐφ' ἡμᾶς, ἀφελε τὸν ὀνειδισμόν ἡμῶν;»

Πῶς θεωρεῖ δὲ ὁ Τούρκος τὴν γυναῖκα, ἀρκεῖ νὰ τὸ ἀποδείξη ἢ ἀπόκρισις τοῦ Μαυριτανοῦ Ἑλ-Μοκρανί, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει που ὁ Δουμά: Πόσους υἱοὺς ἔχεις; τὸν ἠρώτησεν ὁ Γάλλος. Τρεῖς, ἀπεκρίθη ὁ Ἀφρικανός. Καὶ θυγατέρας; Δὲν ἤξεύρω.

Ἐπανώως γυνὴ ἤξεύρει νὰ γράφῃ καὶ νὰ ἀναγνώσκῃ, καὶ τοὶ φοιτῶσαι, παιδιὰ ἔτι, εἰς τὰ σχολεῖα διότι, θεωρούμεναι κυρίως ὡς ὄργανα ἡδονῆς καὶ τεκνοποιίας, φροντίζουσι μόνον νὰ μάθωσι τρόπους τοῦ ἐλκύειν καὶ προσηλόνειν τὸν ἄνδρα. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἀναγνωσκόμενα ὑπ' αὐτῶν βιβλία εἶνε συνήθως θρησκευτικὰ. Καὶ ἐν τοσούτῳ εἰς τὰ ἀμαθῆ ταῦτα ὄντα εἶν' ἐμπεπιστευμένη ἡ πρώτη τῶν παίδων ἀνατροφή.

Ἡ ὑπάρξις τῆς γυναικὸς ἐν Τουρκίᾳ εἶνε συνήθως οἰκιακὴ τοῦ ἐκτὸς δὲ βίου δὲν μετέχει εἰμὴ διὰ τῆς θέας. οὕτως εἶπειν, μόνως. Ἐπομένως, διὰ τὸν ἀπρόβιτον, ἀνεπίμικτον καὶ μερονομήμον αὐτῶν βίον, ἀποτελοῦσιν ἐξαιρετικόν τι γένος ἀνθρωπίνων ὄντων, καὶ ἔχουσι πολλὰς ἕξεις τῶν ἀγρίων τῆς Ἀμερικῆς, καὶ τοὶ ζῶσαι ἐν μέσῃ μεγαλοπόλει. Ἀφελεῖς, εὐπάτητοι καὶ ἀψίκοροι, ὡς τὰ μικρὰ παιδιὰ, χαίρουσαι ὑπερβαλλόντως καὶ λυπούμεναι παρομοίως καὶ διὰ τὸ ἐλάχιστον καὶ ἀπλοῦστερον συμβάν, λησιμονοῦσι μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας καὶ τὴν χάραν καὶ τὴν λύπην, καὶ μεταβαίνουσι ἀφ' ἑνὸς εἰς ἄλλο ἀντικείμενον μετὰ τῆς αὐτῆς παιδικῆς ἀστασίας. Περίεργοι, καθὼς ἐν γένει αἱ γυναῖκες, φιλήκοοι, καὶ μάλιστα ἀνεκδότων ἐκκλητικῶν, παραδόξων, ἔσω καὶ ἀπιθάνων ἐκπαισῶν καὶ ἐκπιπτόντων εἰς τὸ μυθώδες ἀπληστοὶ πρὸ πάντων περιγραφῶν γυναικειᾶς καλλονῆς καὶ σωματικῶν θεληγῆτρων ἢ καλλωπισμῶν πολυτελῶν, δὲν ἀρκοῦνται πολλάκις εἰς μόνην τὴν ἐκ τοῦ μακρὰν θέαν, ἀλλὰ θέλουσι καὶ νὰ ψηλαφήσωσι τὸ προσηλῶσαν τὴν προσοχὴν ἢ ἐλκύσαν τὰ βλέμματα αὐτῶν ἀντικείμενον, εἴτε πρᾶγμα εἶνε εἴτε πρόσωπον. Ἐκ τούτου καὶ τὰ συμβαίνοντα πολλάκις ἐν ταῖς ἐξοχαῖς καὶ τοῖς περιπάτοις δυσάρεστα μεταξὺ Τουρκισσῶν καὶ Φραγκισσῶν ἢ Ἑλληνίδων φραγκικῶς ἐσταλμένων, ἀπαραλλάκτως ὅπως οἱ ἄγριοι τοῦ Κούκ καὶ τοῦ Bougainville ἔμενον τθηπότες ἢ ἐσκίρτων ὑπὸ χαρᾶς πρὸς τὰ Εὐρωπαϊκὰ τεχνουργήματα. Τὴν Ὀθωμανίδα σκανδαλίζει τὸ κρινολίνον, ὃ ἐπὶ τοῦ πετάσου πτεροθύσανος, τὸ χρωματιστὸν χειρόκτιον, τὸ μέλαν καὶ λεπτοῦφές ὑπόδημα, τὸ σφηκῶδες πρὸ πάντων τῆς ὀσφύος τῶν Εὐρωπαϊῶν ὄθεν καὶ θέλει νὰ πεισθῇ διὰ τῆς ἰδίας ἀφῆς ὅτι τὸ φαινόμενον δὲν εἶνε σκιά, ἰνδαλμα φαντασίας, ἀλλ' ὑπαρκτόν· πλησιάζει λοιπὸν, καὶ, χωρὶς νὰ ζητήσῃ κἄν τὴν ἀδειαν, ἢ ν' ἀποτεί-

νῃ ἀπλῶς τὸν λόγον πρὸς τὸ θαυμαζόμενον ἄτομον, ἔξαλλος ὑπὸ τῆς περιεργείας τὸ πάθος, ἀπλόνει χεῖρα, ἄπτεται, ἀνασύρει πολλάκις τὸ ἔγκυκλον, πείθεται, καὶ ἀνακαγχάζει ὑφ' ἡδονῆς, ὡς μικρὸν παιδίον ὅταν ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ του.

Ἄλλ' ὁ Τούρκος, ἀγαπῶν καὶ περιποιούμενος τὴν γυναῖκα του, ἀγνοεῖ τὴν λεγομένην παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις galanterie, τὴν ἀδιάκοπον ἐκείνην θωπείαν τὴν πρὸς τὸ γυναικεῖον φύλον καὶ, ἐν ᾧ τὴν ἀφίνει κυρίαν ἀπόλυτον τοῦ οἴκου του καὶ κατ' ἔλην τὴν δύναμιν τῆς λέξεως οἰκοδέσποιαν, θεωρεῖ αἰσχρὴν καὶ ἀφύσικον νὰ τῆς δώσῃ ἐν ὑπαίθρῳ τὸν βραχίονα, νὰ φιλήσῃ τὴν χεῖρά της, νὰ τῇ παραχωρήσῃ τὴν προεδρείαν, ἀφ' οὗ ἡ φύσις τὴν ἐδημιούργησεν ὑποδεεστέραν ἑαυτοῦ καὶ διηγεῖται ὁ Ami Boué, ὅτι εἰς τὸ γεῦμα, ὑπερ ἔδωκε τῷ 1837 ὁ Πασσᾶς τοῦ Βελιγραδίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν προσκεκλημένοι καὶ ὁ ἡγεμὼν τῆς Σερβίας Μιλόσσης μετὰ τῆς γυναικὸς του, ὁ πρόξενος τῆς Αὐστρίας, θελήσας νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς αὐτὴν τὴν μετὰ τὸν Πασσᾶν πρώτην θέσιν, ἐμποδίσθη ὑπ' αὐτοῦ, εἰπόντος ὅτι αὕτη ἀνήκεν εἰς τὸν πρόξενον, ὡς τὸν ἀρχαιότερον αὐτοῦ φίλον.

Ἡ γυνὴ ἀφ' ἑτέρου ὑποχρεοῦται νὰ ᾔηε πάντοτε σκεπασμένη, τὸ δὲ πρόσωπον αὐτῆς νὰ μὴ ἴδῃ ἄνθρωπος ἄλλος παρὰ τὸν σύζυγον, τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς της, καὶ αὐτοὺς ἐπιότε ἀποκλειομένους τῆς τοιαύτης ἐξαιρέσεως. Ἡ κατακάλυψις αὐτῆ τοῦ προσώπου, καλουμένη *Ναμιχράμ*, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου παρεσχηματίσθη ὁ παρ' ἡμῶν *μαχραμᾶς*, εἶνε ὄχι μόνον ἀνάγκη, ὑπαγορευθεῖσα ἐξ αἰώνων, τὸ μὲν ὑπὸ τῆς ἀχωρίστου τῆς γυναικειᾶς ἀρετῆς αἰδοῦς, ἢ καὶ τῆς τῶν συζύγων ζηλοτυπίας, τὸ δὲ καὶ ὑπὸ τῆς κομμωτικῆς πρὸς διατήρησιν τῆς ὄψεως, ἀλλὰ καὶ ὑποχρέωσις τῆς θρησκείας· εἶνε ἔθιμον ἐγκεντρικόν, οὕτως εἶπειν, ἐπ' αὐτῆς. Ὅλοι ὅλοι τῶν ἔθνων αἱ γυναῖκες ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐκαλύπτοντο τὴν κεφαλὴν. Ἡ Ῥεβέκκα ἔρχεται ἵνα νυμφευθῇ τὸν Ἰσαάκ· βλέπει δὲ αὐτὸν μακρόθεν καὶ, μαθούσα παρὰ τοῦ δούλου ὅτι «οὗτός ἐστιν ὁ κύριος αὐτοῦ, λαβοῦσα τὸ θέρι» στρον περιεβάλετο. «Ἡᾶσα γυνὴ, λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, προσευχομένη ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν» ἑαυτῆς· ἐν γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῳ νῆ· εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυράσθαι, κατακαλυπτέσθω». Καὶ αὐταὶ δὲ αἱ χάριτες, κατὰ τὸν Παυσανίαν, ἦσαν κεκαλυμμέ-

1. Πολλὰ τῶν θελοθρησκῶν Τουρκισσῶν φυλάττουσι ναμιχράμ καὶ πρὸς τοὺς μεγαλύτερους αὐτῶν ἀδελφοὺς· διότι τοὺς μὲν μικροτέρους εἶδον, λέγουσι, γεννηθέντας καὶ τοὺς ἀναγνωρίζουσι ὁμομητρίους, ἐν ᾧ δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν πληροφορίαν καὶ περὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀκολουθοῦσαι πάντοτε καὶ ἐν πᾶσι, καθὼς εἴπομεν, τὴν φύσιν.

ναι, και τοιαύτας εικόνησαν αὐτάς ὁ Βούπαλος, ὁ Ἀπελλῆς και Πυθαγόρας ὁ Σάμιος· ἀπορεῖ μάλιστα ὁ περιηγητὴς οὗτος πῶς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ τὰς παρίστανον γυμνάς. Τῶν Χαρίτων ὁμοίως ὁ πέπλος, καθὼς και τῆς Ἑλένης και τῶν λοιπῶν ἡρώιδων, ὁμοίαζεν ἴσως τὸ Βέλον τῶν ἡμερινῶν Εὐρωπαϊῶν νεονύμφων, και προσετίθει θεληγτρα ἢ τὰ ἔκλυμε διαφανέστερα ἀντὶ νὰ τὰ συγκρούσῃ· δὲν εἶν' ὁμοίως τὸ ἴδιον και διὰ τῶν Τουρκισσῶν τὸ ριασιμάκι και τὸ μαμουκι, τὸ ὁποῖον χρησιμεῖαι πρὸς ἀπόκρυψιν ἐντελεῖ τοῦ προσώπου και τοῦ λαιμοῦ, τόσον ὥστε ἐν τῇ Ἀσίᾳ προστίθεται και εἰδὸς τι μελανῆς προσωπίδος ἐξ ὑφάσματος, καθιστῶσα ἐντελῶς ἀγνώριστον τὴν γυναικα. Τοῦ εἶδους τούτου τοῦ Τουρκικοῦ μαμουκώματος ἀναφέρει ἀπαράλλακτον ὁ Δικαίαρχος τὸ τῶν ἐν Θήβαις τὸ πάλαι γυναικῶν, «Τὸ τῶν ἱματίων, λέγων, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κάλυμμα τοιοῦτόν ἐστιν, ὥστε προσωπίδιῳ δοκεῖν πᾶν τὸ πρόσωπον κατελιθῆναι. Οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ διαφαίνονται μόνοι, τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τοῦ προσώπου πάντα κατέχεται τοῖς ἱματίοις, φοροῦσι δ' αὐτὰ πᾶσαι λευκά». Ἐνθυμοῦμαι δὲ ὅτι ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὁσάκις συνηνητῶμεν Ὀθωμανίδας κεκαλυμμένας ἀπὸ κεφαλῆς ἄχρι ποδῶν διὰ τῆς ἐπὶ τούτῳ συνδόνος, ἔστρεφον προσέτι και τὸ πρόσωπον αὐτῶν πρὸς τὸν τοῖχον, οὐ μόνον ὅπως μὴ τὰς ἴδωμεν, ἀλλ' ὅπως μῆτε μᾶς ἴδωσι κατὰ πρόσωπον. Τοῦτο εἶνε τὸ καθ' αὐτὸ θρησκευτικὸν Ναμιζάμ. Περιεργον δὲ φαίνεται ὅτι ὁ Ἀβιμέλεχ, δίδων τὰ χίλια δίδραγμα τῷ Ἀβραάμ διὰ τὴν Σάρραν, λέγει πρὸς αὐτὴν ὅτι «ταῦτα ἔσται σοι εἰς τιμὴν τοῦ προσώπου σου», ὅπου τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει, «εἰς κάλυμμα τοῦ προσώπου σου» ὥστε ἡ τιμὴ τῆς γυναικὸς εἶνε τὸ κάλυμμά της· ὁ δὲ ἀποκαλύπτων αὐτὴν (ἐξ οὗ και τὰ Ἀνακαλυπτῆρια), και ἔγωγ αὐτὴν· και οὗτος εἶν' ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. Γυνὴ δὲ, ἥτις ἀπεκάλυψεν, ἔστω και κατὰ τύχην, τὰ θέληγτρα της εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνδρὸς, ἄλλου παρὰ τὸν σύζυγον, ἐξευτελίζεται ἐνώπιον και ἐαυτῆς και τῶν περὶ αὐτὴν. Ὁ ἰατρὸς μόνος δύναται νὰ ἴδῃ τὸ στόμα της, ἢ νὰ πιάσῃ τὴν χεῖρά της, σκεπασμένην (ἐννοεῖται), και τοῦτο προηγηθείσης πάντοτε τῆς ἀδείας τοῦ συζύγου ἢ τοῦ πατρὸς, και ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ αὐταὶ δὲ αἱ πλύνουσαι εἰς τὸν ποταμὸν φοροῦσι τὸ κάλυμμά των, ἢ, φέρουσαι αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὤμου, τὸ ἀναλαμβάνουσιν, ἕνα ἴδωσι παρερχόμενον ἀνδρα. Τοῦ γενικοῦ δὲ τούτου κανόνος δὲν ἐξαιροῦνται οὔτε αἱ ὑπέργηροι, οὔτε αἱ αἰθίσιπες. Ἀλλ' ἐπειδὴ, ὅσον αὐστηρότερος εἶνε κανὼν τις, τόσῳ συχνότερον και παραβαίνεται, πᾶσα ὠραία γυνὴ εὐρίσκει τρόπον νὰ ἐπιδείξῃ τὴν καλλονὴν της και νὰ παραβῇ τὸν κανονισμόν. Καὶ διὰ τοῦτο ἐδημοσιεῖθη τῷ 1838 τὸ ἀνεξήγητον ἐκεῖνο διὰ τὰς Εὐρωπαϊκὰς

διάταγμα, τὸ ἀπαγορεύον εἰς τὰς Ὀθωμανίδας τῆς Κωνσταντινουπόλεως νὰ ἐπιστρέφωσιν ἐξώρας εἰς τὰς οἰκίας των, νὰ ἔχωσιν ἀμαξηλάτας νέους και λαμπροστολισμένους, νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὰ ἐργαστήρια και τὰς φραγκικὰς συνοικίας τοῦ Πέραν κτλ.

Ὅθεν ἴσως και οἱ Εὐρωπαῖοι, φρονοῦντες ὅτι αἱ γυναικες τῶν Τούρκων, φρουρούμεναι ὑπὸ σμήνους μαζύρων εὐνούχων, εἶνε ἀπρόσιτοι, μιλνοῦνται, ὅταν ἔλθωσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν, διὰ τὰς Ὀθωμανίδας, ὡς περὶ καρποῦ ἀπηγορευμένου. Ἀλλ' ὅσον ἀπατᾶνται ὡς πρὸς τὸ πρῶτον· διότι πούποτε σχεδὸν ἀλλοῦ αἱ ἐρωτικαὶ ῥαδιουργίαι δὲν εἶνε τόσῳ συνήθεις, τόσῳ βέβαιον εἶν' ἀφ' ἐτέρου ὅτι, ὡς πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους οὐδεὶς δύναται νὰ καυχῆθῃ εὐλόγως ὅτι ὑπῆρξεν ὁ ἥρωσ τοιοῦτου δράματος· και ὅσοι δὲ νομίζουσιν ἐαυτοὺς ἐξαιρουμένους τοῦ γενικοῦ τούτου ὅρου, δὲν εἶν' ἄλλο, εἰμὴ ἀπλοῖκά θύματα τῆς τυχούσης φουλοβίου Ἀρμενίδος, ἐκμισθωσάσης ἀπὸ τοῦ πρώτου παλαιοπωλείου τὰ πολυτελεῖ ἐνδύματα και διαμάντια και ἀπομιμηθείσης τὴν φωνὴν και τοὺς ἀκκισμοὺς τῶν Χαννούμ. Τὸ θαυμαστόν εἶνε μόνον, ὅτι, και μετὰ τοσαύτας ἐπαναλήψεις τῆς αὐτῆς κομωδίας, εὐρίσκονται πάλιν ἐξ αὐτῶν τινες παγιδευόμενοι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δελέατος

Λόγῳ δὲ ζηλοτυπίας μᾶλλον ἢ ἐπιδείξεως νομίζω ὅτι και τὰς Σουλτανίδας και τὰς γυναίκας τῶν μεγιστάνων, ἐξερχομένας, παρακολουθοῦσι πλῆθος θεραπανίδων. Συνήθεια παλαιά· διότι και τὰς τῶν Γραικορωμαίων ἀεροδιαίτους συνάδουον παρομοίως ἄβροι και θεράπαινα.

Ἀλλὰ τί κάμνουσιν, ἤθελεν ἐρωτήσῃ τις, ὅλαι αὐταὶ αἱ παρακόραι, ὠραιότεραι και νεότεραι και αὐτῆς πολλάκις τῆς δεσποίνης, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐν τῇ γυναικωνίτιδι; Τί κάμνουσι; Κεντοῦσι· κεντοῦσι τὰ θαυμάσια ἐκεῖνα κεντήματα, τὰ ὁποῖα, πολὺ εὐλογώτερον παρὰ τὰ τῆς μυθολογουμένης Ἀράχνης ἤθελε ζηλεύσει ἢ Ἀθηνᾶ. Ἐκεῖ ἔβλεπέ τις τὰς Κωνσταντινουπολιτίδας ἀπομιμουμένας διὰ τῆς βελόνης «τὸν οὐρανὸν μὲ τᾶστρα, τὴν γῆν μὲ τὰ λουλούδια, τὴν θάλασσαν μὲ τὰ ψάρια», καθὼς λέγουσιν τὰ παραμῦθια. Εἶδον σάκκον ἀρχιερατικόν, παριστάνονα τὴν ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος θαυμαστὴν ἐκείνην ἀλιεῖαν τῶν ἐκατὸν πεντήκοντα τριῶν μεγάλων ἰχθύων, ὅπου ἐνόμιζες ὅτι οἱ ἰχθύες ἀκόμη ἔσπαιρον· ὅλα ταῦτα διὰ τῆς βελόνης! Τὰς δὲ μιμιπύλας ἐκεῖνας, τῶν ὁποίων ὁ πῆχυς ἐτιμάτο πεντακοσίων φράγκων, οἱ Εὐρωπαῖοι, ἀγοράζοντες, ἔβαλλον ἐντὸς ὑαλοσκεπαστῶν πλαισίων πρὸς ἐπίδειξιν, ὡς ἀριστουργήματα. Πρὸς ποῖαν καλλιτέχνου εἰκόνα δὲν ἦσαν φερέγγυα τὰ ζωγραφιστὰ ἐκεῖνα κηδεμένα (καλεμκιὰρῶ), τῶν ὁποίων δὲν ἤξευρέ τις τί νὰ θαυμάσῃ πρῶτον, τὴν ζωηρότητα και τὸ ἀνε-

ζήτηλον τῶν χρωμάτων, τὴν ἀκριβῆ ἀπομίμησιν τῆς φύσεως, ἢ τὴν ἀραχνιώδη λεπτότητα τοῦ τολουπανίου;

Αἱ Ἑλληνίδες εἶνε θελκτικώτεροι καὶ τῶν Σερβίδων καὶ τῶν Βουλγάρων. Οἱ μέλανες καὶ ἐκκραστικοὶ αὐτῶν ὄφθαλμοί, τὸ ὠραῖον στόμα, ἡ λεπτοφυῆς ρίς, ἡ καταμέλανος κόμη καὶ τὰ χαριέστατα κινήματα, φαντάζοντα ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τὴν κομφὴν ἐνδυμασίαν των, προκαλοῦσιν ὑπὲρ αὐτῶν, ὡς προτύπων τοῦ ἰδανικοῦ κάλλους, τὸν χρωστῆρα τοῦ ζωγράφου. Ἰδίως δὲ ἔταν χορεύουσι τὸν ἐθνικὸν αὐτῶν χορὸν, τὸν περίφημον *Ῥωμαϊκὸν* ἢ *Σμυρναϊκὸν*, ἀδύνατον νὰ μὴ διακρίνη εὐθὺς ὁ ξένος τὴν Ἑλληνίδα τῆς Ἀρμενίας, καὶ μὴ νὰ ἐνθυμηθῆ ὅτι τὰς Χάριτας ἐπενόησαν οἱ Ἕλληνας. Ἀλλὰ τὴν τέχνην τοῦ ἀρέσκειν ποῦ νομίζετε ὅτι διδάσκονται αἱ Κυραὶ αὐταί, κατὰ τὸν K. Castellan; . . . εἰς τὸ λουτρόν! Αἱ χωρικαὶ, ὑπανδρεύμεναι πρόωρα, συμεριζόμεναι τὰς κοπώδεις τῶν ἀνδρῶν ἐργασίας, καταναλισκόμεναι διὰ τῆς τεκνοποιίας καὶ τεκνοτροφίας, φαίνονται, μετὰ μερικὰ ἔτη, ἀσχημότεραι τῶν ἀνδρῶν.

Αἱ Ἀρμένιαι ἔχουσι συνήθως εὐειδῆ κεφαλὴν, καμωρτὰ καὶ πυκνὰ ὀφρύδια, μαύρους μεγάλους ὀφθαλμοὺς, σκιαζομένους ὑπὸ μακρῶν βλεφαρίδων, ὄψιν τρυφερὰν, χεῖλη κοράλλινα, καὶ κόμην μέλαιναν, φαντάζουσαν ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τὸ πλήθος τῶν μαργαριταρίων καὶ ἀδαμάντων. Ἡ δὲ φυσιογνωμία αὐτῶν εἶνε μίγμα ἑθελαρσκειᾶς καὶ γαυνότητος. Τὸ δὲ ἀνάστημά των, ὅταν δὲν ἀσχημίζεται ὑπὸ προώρου πολυσαρκίας, εἶνε τῷ ὄντι μεγαλοπρεπέστατον, καὶ μάλιστα ὑπὸ τὰ πλατέα ἐκεῖνα Ἀσιατικὰ ἐνδύματα καὶ τὰ βαρύτιμα λαχούρια, τὰ ὁποῖα ὑπεραγαπῶσιν. Εἰς αὐτὰς δὲ, καθὼς ἐν γένει εἰς τὰς Ἀσιανὰς, ἐφαρμόζονται τὰ ἐπιθετὰ βαθύκοιλοι καὶ βαθύξανοι. Σύζυγοι ἀφοσιωμένοι καὶ μητέρες ἀρισταί, δὲν ἔχουσιν ἄλλην φιλοτιμίαν παρὰ ν' ἀρέσωσιν εἰς τοὺς ἀνδρας των καὶ ν' ἀναθρέψωσι καλῶς τὰ τέκνα των. Ὅθεν καὶ οἱ σύζυγοι αὐτῶν τὰς ὑπεραγαπῶσι καὶ τὰς σέβονται, καὶ εἶνε σπανιώτατα παρ' αὐτοῖς τὰ διαζύγια.

Αἱ γυναῖκες τῶν Ἀλβανῶν, καὶ μάλιστα τῶν περὶ τὸν Τόμουρον Τόσκων, διακρίνονται διὰ τὴν ὠραιότητα καὶ τὰ θέλητρα των, καὶ εἶνε ὁ στολισμὸς τῶν Χαρμελιῶν. Ἐχουσι δὲ βάδισμα μεγαλοπρεπές, βλέμμα ὑπερήφανον καὶ χάριν μετ' ἀβρότητας καὶ λεπτότητος ὅλης Ἑλληνικῆς.

Αἱ γυναῖκες τῶν Κουτσοβλάχων διακρίνονται διὰ τὴν εὐεξίαν αὐτῶν καὶ τὴν εὐχροίαν· δὲν ἔχουσιν ὅμως τὸ λεπτόν ἐκεῖνο καὶ ἐπίχαρι τῆς Ἑλληνικῆς φυσιογνωμίας.

ὅτι ἡ ἐπίδρασις τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ λαοῦ ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰς ἀτομικὰς ἀρετὰς τῶν Αὐστριακῶν ἡγεμόνων καὶ ἀναφέρει τὸ ἐξῆς ἐπεισόδιον τοῦ βίου τοῦ Αὐτοκράτορος Φραγκίσκου τοῦ Α'. Ὅτε ἐπεκράτει ἡ χολέρα ἐν Βιέννῃ, ἀναρίθμητα θύματα καθ' ἐκάστην θερύζουσα, ὁ Αὐτοκράτωρ διήρχετο ποτὲ τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων μετὰ τινος ὑπασπιστοῦ του· αἴφνης συνήντησαν λείψανον ταχέως διαβαῖνον καὶ παρ' οὐδενὸς παρακολουθούμενον. Ἡ ἔλλειψις αὕτη διήγειρε τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις ἐρωτήσας ἔμαθεν, ὅτι οἱ συγγενεῖς τοῦ νεκροῦ, φοβούμενοι τὴν ἐπιδημίαν, δὲν ἐτόλμησαν νὰ συνοδεύσωσι τὴν κηδεῖαν. «Λοιπὸν, εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ, θέλομεν ἀναπληρώσῃ τοὺς συγγενεῖς διότι καὶ ὁ ἐλάχιστος τῶν ὑπηκόων μου δὲν πρέπει νὰ κατέλθῃ εἰς τὸν τάφον ἄνευ τοῦ τελευταίου τούτου δείγματος ἐνδιαφέροντος», ἠκολούθησε δὲ τὴν κηδεῖαν μέχρι τέλους καὶ ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν ἀπασῶν τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν.

ΟΙ ΔΑΚΤΥΛΙΟΙ

Πολλὰ ἐλέχθησαν περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν δακτυλίων. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ ἀρχὴ αὐτῶν κρύπτεται εἰς τοὺς μυθικοὺς χρόνους· ὅπως δὴ ποτε ὅμως ἡ συνήθεια αὕτη μετεδόθη ἐξ Ἀσίας εἰς τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες πρώτοι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐδακτυλιοφόρησαν ἐν Εὐρώπῃ.

Παραλείποντες τὰ λίαν μυθικὰ καὶ ἀπίθανα ἐρχόμεθα εἰς τὰς ἀγιογραφικὰς παραδόσεις.

Ἐν αὐταῖς λέγεται ὅτι ὁ Φαραὼ περιβαλὼν τὸν Ἰωσήφ μὲ πᾶσαν ἐξουσίαν ἐν Αἰγύπτῳ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν δακτύλιόν του.

Ἐπὶ τοῦ Μωϋσέως οἱ δακτύλιοι ἀναφέρονται ὡς ἐν ἓκ τῶν κοσμημάτων τοῦ Ἀαρὼν καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ.

Ἡ Ἰουδίθ πορευομένη νὰ φονεύσῃ τὸν Ὀλοφέρνην εἶχε πλήρεις τοὺς δακτύλους δακτυλίων.

Ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ πολὺν χρόνον οἱ ὡς ἀραβῶνες χρησιμεύοντες δακτύλιοι ἦσαν σιδηροί.

Τὸ παλαιὸν τῶν Ῥωμαίων δίκαιον ὄριζεν ὅτι δὲν ἔχει κύρος ἡ διαθήκη ἂν δὲν ἦνε ἐσφραγισμένη διὰ τῶν δακτυλίων ἑπτὰ μαρτύρων.

Οἱ πρεσβευταὶ παρὰ Ῥωμαίους ἐφόρου ὡς σημεῖον τῆς ἀρχῆς των χρυσοῦν δακτύλιον εἰς τὸν μέσον δάκτυλον τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς.

Οἱ θριαμβεύοντες στρατηγοὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν Ῥώμην εἶχον χρυσοῦν στέφανον περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ σιδηρῶν δακτύλιον εἰς τὸν δάκτυλον. Οἱ Ῥωμαῖοι ἰππεῖς ἐφόρου χρυσοῦν δακτύλιον.

Ὁ Πλίνιος λέγει ὅτι οἱ εὐγενεῖς καὶ οἱ ἀνδραγαθήσαντες ἠδύναντο νὰ κοσμῶσι τὰς χεῖρας των μὲ χρυσοὺς δακτυλίους.

Λέγουσιν ὅτι ὁ Καῖσαρ θέλων ποτὲ νὰ ἐνθαρρύνῃ ἐν πολέμῳ τοὺς ἐκυτοῦ στρατιώτας, ὕψωσεν τὸν δάκτυλον, ἐκεῖνο δὲ ἰδόντες τὸν χρυσοῦν

Συγγραφεὺς τις ὁμιλῶν περὶ Αὐστρίας, λέγει